

<https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63->

[972_public_statement_on_halfyearly_financial_reports_in_relation_to_covid-19.pdf](#)

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 «Проміжна фінансова звітність». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_049

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013

Артімонова І.В.,

к.е.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДОВИХ БІРЖ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

Центральною ланкою інфраструктури ринку цінних паперів є фондова біржа, яка відіграє важливу роль у забезпеченні розвитку національної економіки.

Діяльність фондових бірж спрямована на залучення та перерозподіл фінансових ресурсів через укладання угод з купівлі-продажу різних видів цінних паперів для задоволення інвестиційних потреб економічних суб'єктів. Регулюючи потоки фінансових ресурсів фондові біржі можуть впливати на економічний розвиток країни, формування інвестиційного клімату держави та рівень життя населення в цілому.

Важливою передумовою розвитку ринку цінних паперів є сприятлива економічна та політична ситуація в країні, розвинена мережа фондових бірж, підвищення рівня довіри суб'єктів господарювання та населення до інструментів фінансового ринку.

Відмітимо, що реальне економічне зростання і ступінь розвитку фондової біржі взаємозалежні. В розвинутих країнах через фондові біржі здійснюється понад 95% обсягу угод з купівлі-продажу цінних паперів.

Дослідженням встановлено, що у 2018 р. обсяг торгів на біржовому ринку становив 590,58 млрд грн, а це 44,17% від загального обсягу торгів на ринку цінних паперів.

Структура та обсяги біржових торгів за видами ринку у 2014-2018 роках наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Обсяг біржових торгів за видами ринку, 2014-2018 рр.

Вид ринку	2014		2015		2016		2017		2018	
	млрд грн	питома вага, %	млрд грн	питома вага, %	млрд грн	питома вага, %	млрд грн	питома вага, %	млрд грн	питома вага, %
Спотовий ринок	530,73	85,64	245,06	85,62	125,16	53,16	128,95	62,66	218,07	83,60
Ринок РЕПО	79,29	12,80	35,6	12,45	108,9	46,27	70,57	34,29	40,94	15,69
Строковий ринок	9,3	1,50	5,21	1,82	1,35	0,57	3,17	1,54	1,84	0,71
Ринок приватизації	0,37	0,06	0,27	0,09	0,01	0,00	3,09	1,51	0,02	0,00
Інші	0,001	0,00	0,07	0,02	0,00001	0,00	0	0	0	0
Всього	619,69	100	286,21	100	235,42	100	205,78	100	260,87	100

Джерело: розраховано автором за даними [1]

Дані таблиці свідчать, що у 2018 р. найпривабливішим в структурі біржових торгів у розрізі за видами ринків є спотовий ринок, частка якого становила 83,6% від загального обсягу біржового ринку.

Протягом досліджуваного періоду спостерігається активність укладених біржових контактів на ринку РЕПО порівняно з іншими видами ринків.

Встановлено, що предметом 95% усіх контрактів, укладених на ринку РЕПО були державні облігації [2].

Розподіл біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі у 2018 р. на первинному та вторинному ринках наведений в таблиці 2.

Таблиця 2

Розподіл біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі за видами ринків у 2018 році, млн грн.

Організатор торгівлі	Первинний ринок			Вторинний ринок				Всього
	Строковий ринок	Спотовий ринок	Ринок приватизації	Ринок РЕПО	Строковий ринок	Спотовий ринок	Ринок приватизації	
ІННЕКС	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,49	0,00	0,49
ПФТС	0,00	1262,91	0,00	8263,62	0,00	102990,36	1,28	112518,17
УМВБ	0,00	22,79	12,12	0,00	0,03	0,00	0,00	34,95
ПЕРСПЕКТИВА	0,00	2899,64	0,00	32239,63	0,13	92185,60	0,00	127325,00
УБ	0,00	1737,63	0,00	433,80	1843,51	16970,61	1,92	20987,48
Всього	0,00	5922,97	12,12	40937,05	1843,67	212147,06	3,20	260866,08

Джерело: складено автором за даними [1].

Визначено, що у 2018 році питома вага первинного ринку в сукупному обсязі біржових торгів становила 2,28%, а вторинного ринку - 97,72% від загального обсягу торгів. При цьому найбільші обсяги торгів на фондових біржах України були зафіксовані на «Перспектива» (48,81%) та «ПФТС» (43,13%).

Водночас, за підсумками 2018 року обсяг торгів акціями на біржовому ринку зменшився у 5 разів порівняно з 2017 роком та становив 1,18 млрд грн. При цьому в 2018 році частка обсягу торгів акціями на біржовому ринку знизилась і становила 1,5% від загального обсягу торгів акціями на ринку цінних паперів [2]. Встановлено, що за останні п'ять років спостерігається загальна тенденція скорочення кількості випусків акцій, допущених до торгівлі на фондових біржах.

Проведений аналіз сучасного стану фондових бірж в Україні показує надзвичайно високу волатильність ринку цінних паперів України. Безперечно, що низький розвиток вітчизняного фондового ринку знижує національну конкурентоспроможність в залученні міжнародних інвестицій, акумуляції вільних грошових коштів та зростанню економіки країни в цілому. У зв'язку з

цим постала необхідність створення належних умов для залучення в економіку держави додаткових інвестицій та вдосконалення фінансових механізмів управління процесами фондового ринку через впровадження гнучкої тарифної політики, ефективних технологічних та організаційних заходів щодо стимулювання зростання ліквідності біржових торгів, сприяння притоку іноземного капіталу та захисту прав інвесторів.

Література:

1. Річний звіт за 2018 Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/zvit_2018.pdf
2. Стасіневич С.А., Шиндирук І.П. Ринок цінних паперів України: стан та проблеми. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 3 (3), 2017. С. 97-100.

Гарбуз А. В.,

здобувач вищої освіти бакалаврського рівня

Карпенко Н. Г.,

к.е.н, доцент

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Економічна і політична ситуація, яка сформувалася в Україні сьогодні, революційні та військові події останніх років – усе це спричинило динамічні зміни в державі, особливо це вплинуло на її безпеку. Безпека як система корінних, типових властивостей будь-якої країни втілює всі сфери різних галузей життєдіяльності й розвитку людини, суспільства, держави і природи.

Загалом, безпеку можна визначати як якісну характеристику об'єкта (системи), здатність об'єкта до існування і розвитку та його захищеність від внутрішніх і зовнішніх загроз. Місце, роль і пріоритет кожного з елементів